

visa rött!

Odenplan rödfärgades. Hundratals röda tyger vajade från fönstren och tävlade med höstlöven i de stora trädkronorna på torget. Från oktober 2007 till januari 2008 visade de boende runt Odenplan rött i protest mot planerna på byggandet av en stor galleria i tre plan under torget.

Odenplan färgades röd. Foto: Sandra Sporrenstrand, 20 december 2007, Stockholms stadsbibliotek.

Förslaget om en galleria vid Odenplan diskuterades i samband med planerandet av citybanans hållplats under torget. På ett samrådsmöte i augusti 2007 där Stadsbyggnadskontoret informerade om bygget tyckte några av deltagarna att det var onödigt med ytterligare en galleria. De började träffas och diskutera hur de skulle kunna bilda opinion mot galleriaplanerna. Protestgruppen Stoppa Odenplansgallerian bildades. Listan på mailadresser till dem som ingick i gruppen blev lång och växte för varje dag.

Rött betydde stopp

En av de aktiva i gruppen föreslog att alla runt Odenplan skulle hänga ut något rött för att visa sitt motstånd mot en galleria. Rött betydde stopp. Uppmaningen som mailades ut var: »Visa rött: Häng ut klarröda tygstycken från fönstren i bostaden. Börja redan torsdag den 25 oktober de som kan. Var och en skaffar själv. Man tar det man har eller köper något billigt. Uppmuntra dina grannar och andra galleriamotståndare att också visa rött.«

Nästa dag började fasaderna runt Odenplan färgas röda. Längs gatorna runt torget och flera kvarter bort visade

man rött. Det var handdukar, dukar, lakan, byxor, skjortor och annat rött som vajade för vinden. I några fönster lyste röda lampor. Denna tydliga och effektiva protest förändrade stadsrummet över en dag och syntes dygnet runt.

Butiker och serveringar visade sitt missnöje genom att sätta upp röda affischer med texten: »Vi värnar Odenplan och visar rött.« Även på träden runt torget sattes dessa affischer upp.

Vita, gula och fler röda skynken

Nu följde många andra runt om i Stockholm efter och hängde upp skynken i olika färger för att visa missnöje

Vi värnar Odenplan och visar rött

stoppagallerian.odenplan@hotmail.com

Affisch som trycktes upp av gruppen Stoppa Odenplansgallerian och sattes upp i butiker, serveringar och på träden på torget. Foto: Ramón Maldonado, 11 maj 2008, SSM.

eller gillande. Det var vita tyger längs fasaderna på Hornsgatan i protest mot den dåliga luften där, gula tyger på Odenplan för saluhall under torget, röda tyger i söderort mot omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter, blå band mot dagisbygge på Stigbergsgatan och röda skynken mot nedläggning av Aspudsbadet. Liknande protester där medborgarna visat olika färger har genom tiderna förekommit runt om i världen.

Den 17 januari 2008 kom äntligen glädjebeskedet för dem som protesterat. Politikerna hade beslutat att stoppa gallerian. Alla tog in sina röda skynken och samlades på Odenplan för att fira segern. En del kom inlindade i sina röda tyger, andra virade in träden på Odenplan med dem och några hade gjort röda fanor av sina skynken. Ännu i skrivande stund, december 2008, är den slutliga utformningen av citybanans hållplats under Odenplan och en eventuell galleria där inte klar.

Skynken samlas in

En framgångsrik visuell protest av den här omfattningen i stadsrummet är ovanlig i Stockholm och väckte stor uppmärksamhet i media. Efter den 17 januari kontaktade museet några av de boende runt Odenplan som haft pro-

testskynken uthängda. Många skynken fanns kvar i skåp och lådor. Bland annat en frottéhandduk, juldukar, en scarf och tygstycken i olika storlekar. Museet fick dessa föremål som gåvor till föremåls-samlingen. En del var tvättade, kanske för att användas vid något annat tillfälle, medan andra hade blivit liggande med stadsmutsen kvar. Alla är nu dokument över en protest som förändrade stads-bilden i Stockholm under några kalla höst- och vintermånader.

Några av de protestskynken som museet samlat in hade inhandlats på Dollys tygaffär på Norrtullsgatan. Där fanns ett billigt rött tyg, 25 kronor per

meter, som många protesterande köpte. »Det var någon som köpte först och sedan kom det många fler och sa att de ville ha samma tyg. Några köpte hela buntar på en gång«, säger Pirjo som är delägare i butiken. Ryktet om det röda protestskynket spreds snabbt utanför Vasastans gränser.

I Stadsmuseets samlingar finns 13 röda protestskynken från 7 olika givare. Tygerna är märkta med inventarienummer och fotograferade. De förvaras i museets föremålsmagasin för att bevaras för framtiden, och för att berätta om händelsen för morgondagens stockholmare.

»Några av de protestskynken som museet samlat in hade inhandlats på Dollys tygaffär på Norrtullsgatan. Där fanns ett billigt rött tyg, 25 kronor per meter, som många protesterande köpte.«

Odenplan strax före jul. Många har hängt ut röda tyger för att visa sitt missnöje med galleriaplanerna. Foto: Ramón Maldonado, 20 december 2007, SSM.

Ovan: Protestskyrke. Foto: Ramón Maldonado, 2008, SSM.

Höger sida
Ovan, vänster: Protestskyrke av en trasig frottehandduk. Hålen uppe till vänster är spår av upphängningen utanför fönstret. Foto: Ramón Maldonado, 2008, SSM.

Under, vänster: Protestskyrke av en sidenhalsduk. Foto: Ramón Maldonado, 2008, SSM.

Höger: Protestskyrke av tyg inköpt på Dollys tygaffär i närheten av Odenplan. Hängde från en av vindskuporna på Karlbergsvägen 16. Foto: Ramón Maldonado, 2008, SSM.

